

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

17 aprilie 2018

mun. Chișinău

Colegiul lărgit în următoarea componență:
președinte
judecători

Toma Nadejda
Timofti Vladimir
Alerguș Constantin
Țurcan Anatolie
Cobzac Elena

juducând, fără citarea părților la proces, recursul ordinar declarat de procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Devder Djulieta, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 29 noiembrie 2017, în cauza penală în privința lui

Țepordei Denis XXXXX, născut la
XXXXX, originar XXXXX, domiciliat XXXXX.

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

1. *Prima instanță: 28.07.2017 – 29.09.2017;*
2. *Instanța de apel: 25.10.2017 – 29.11.2017;*
3. *Instanța de recurs: 29.01.2018 – 17.04.2018.*

CONSTATĂ:

1. Prin sentința Judecătorei Chișinău, sediul Ciocana din 29 septembrie 2017, pronunțată pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, prevăzută de art. 364/1 Cod de procedură penală, Țepordei Denis XXXXX a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 287 alin. (1) Cod penal la amendă în mărime de 450 unități convenționale.

A fost respinsă cererea acuzatorului de stat privind încasarea din contul inculpatului a cheltuielilor de judecată pentru efectuarea expertizei.

2. Pentru a pronunța sentința prima instanță a constatat, că la 22 aprilie 2017, aproximativ la ora 22:00, Țepordei Denis Vitalii, aflându-se pe str. Ginta Latină nr. 5/3 din mun. Chișinău, sect. Ciocana, urmărind scopul vătămării integrității corporale ale cet. Vîrlan Igor, încălcând grosolan ordinea publică, însoțită de aplicarea violenței asupra persoanei, precum și prin acțiuni care prin conținutul lor se deosebesc printr-o obrăznicie deosebită, fără motiv, în prezența soției sale și altor persoane, intenționat și ilegal a inițiat un conflict manifestat prin aplicarea loviturilor cu mâinile și picioarele peste diferite părți ale corpului cet. Vîrlan Igor, cauzându-i potrivit raportului de expertiză judiciară nr. 1450/D din 30.06.2017, vătămări corporale care condiționează

dereglarea sănătății de scurtă durată și se califică ca vătămare ușoară, încălcând astfel inviolabilitatea persoanei prin înjosire a onoarei și demnității personalității, tulburând astfel ambianța liniștită de conviețuire în societate.

Acțiunile inculpatului au fost încadrate în baza art. 287 alin. (1) Cod penal, cu indicii calificativi: *huliganism, adică acțiuni intenționate care încalcă grosolan ordinea publică, însoțite de aplicarea violenței asupra persoanei, acțiuni care prin conținutul lor se deosebesc printr-o obrăznicie deosebită.*

3. Sentința a fost atacată cu apel de procuror, care a solicitat casarea parțială a acesteia, în partea stabilirii pedepsei penale și latura civilă, și pronunțată o hotărâre, prin care inculpatului Țepordei Denis să-i fie stabilită pedeapsă sub formă de amendă în mărime de 787 unități convenționale și încasarea din contul lui Țepordei Denis în beneficiul statului a cheltuielilor judiciare pentru efectuarea expertizei în sumă de 320 lei.

În motivarea apelului a invocat blândețea pedepsei, care în opinia acuzatorului de stat nu-și va atinge scopul de corectare și reeducare a condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea acestuia, cât și din partea altor persoane, considerând că prima instanță nu a ținut cont de prevederile art.61, 77 și art.287 alin. (1) din Codul penal. Mai mult ca atât, că instanța de fond nici nu și-a argumentat soluția de ce anume această mărime și nu limita minimă, dar nici limita maximă ar fi echitabilă și justificată de circumstanțele cauzei.

De asemenea, apelantul a considerat nefondată și concluzia instanței în ce privește respingerea cererii, prin care s-a solicitat încasarea din contul lui Țepordei Denis Vitalii în beneficiul statului a cheltuielilor judiciare pentru efectuarea expertizei în sumă de 320 lei, ceea ce în viziunea apelantului este contrară prevederilor art. 229 alin. (1) Cod de procedură penală.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 29 noiembrie 2017 a fost respins ca nefondat apelul declarat, cu menținerea hotărârii atacate.

5. În motivarea soluției adoptate instanța de apel a reținut, că judecarea cauzei în instanța de fond a avut loc pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, în corespundere cu prevederile art. 364/1 Cod de procedură penală, probele fiind apreciate corect prin prisma art. 101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, veridicității și coroborării lor, prima instanță corect concluzionând asupra vinovăției inculpatului Țepordei Denis de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (1) Cod penal.

Verificând legalitatea pedepsei stabilite inculpatului, care a fost contestată de acuzatorul de stat, instanța de apel a considerat că prima instanță a acordat deplină eficiență prevederilor art. 7, 61, 75, 76, 77 Cod penal, respectând prevederile art. 364/1 alin. (8) Cod de procedură penală, i-a stabilit o pedeapsă echitabilă pentru infracțiunea săvârșită, deoarece a ținut cont că inculpatul a săvârșit pentru prima dată o infracțiune mai puțin gravă, are un copil minor la întreținere, nu se află la evidență medicului narcolog și psihiatru, duce un mod de viață social util și nu este caracterizat negativ.

În acest sens, instanța de apel a subliniat că, instanța de fond a redus cu o pătrime din limitele de pedeapsă din maximum și din minimumul prevăzut de sancțiune, ca în consecință, să se concluzioneze despre necesitatea stabilirii unei noi limite (amendă de

la 412 la 787 unități convenționale), cu care a operat instanța la stabilirea pedepsei inculpatului.

Totodată, a considerat întemeiată concluzia primei instanța cu privire la respingerea solicitării acuzatorului de stat cu privire la încasarea din contul inculpatului în beneficiul statului a cheltuielilor de judecată în suma de 320 lei, astfel că, faptul dat, cerința procurorului nu are suport juridic, de vreme ce, nu a respectat prevederile art. 221 alin. (4) Cod de procedură penală, adică nu a înaintat o acțiune civilă în cadrul procesului penal, formulând cerințele corespunzătoare, limitându-se la invocarea circumstanțelor privind cheltuielile judiciare suportate la efectuarea acțiunilor procesuale.

Cu toate acestea, notificând prevederile art. 227 Cod de procedură penală, a menționat că, această normă supra prevede clar și evident care anume cheltuieli urmează a fi puse pe seama inculpatului, însă la această categorie nu se includ cheltuielile suportate la efectuarea expertizei judiciare nr. 1450/D din 30 iunie 2017, de vreme ce aceste cheltuieli sunt puse pe seama statului prin intermediul organelor de resort care pornesc urmărirea penală și se compun din cheltuieli evidente și necesare în vederea constatării faptei infracționale, însă nu constituie cheltuieli suplimentar suportate de către organul de urmărire penală sau de către instanță, în legătură cu efectuarea urmăririi penale sau judecării cauzei.

Sub aspectul expus, instanța de apel a reținut că acțiunile procesual penale urmează a fi efectuate și cheltuielile pentru aceste acțiuni strict necesare, sunt suportate de către organul de urmărire penală, care și are atribuția de a administra probele în vederea probării/combaterii acuzației aduse, însă aceste cheltuieli nu sunt de natura de a pune pe seama statului costuri suplimentare, sau exagerate, iar cheltuielile suportate efectuarea expertizei judiciare, sunt evidente și necesare pentru a demonstra existența/lipsa faptei infracționale.

În situația descrisă, instanța de apel a subliniat că cheltuielile suportate de către organul de urmărire penală în cazul dat nu sunt unele de natura de a impune cheltuieli neprogramate și neincluse în cheltuielile evidente și suportate anume de către stat, motiv pentru care opinia acuzatorului de stat care pretinde a pune cheltuielile în suma de 320 lei pe seama inculpatului, a fost considerată neîntemeiată, iar concluzia instanței de fond este corectă și legală.

6. Decizia instanței de apel, pronunțată integral la data de 27 decembrie 2017, este atacată, la 29 decembrie 2017, cu recurs ordinar de procuror, care, invocând temeiul de drept prevăzut de art.427 alin. (1) pct.6) și 10) Cod de procedură penală, potrivit căroră *hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise, când hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția și s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale*, solicită casarea parțială a acesteia, în partea ce ține de individualizarea pedepsei, cu rejudecarea cauzei în instanța de apel.

În opinia acuzatorului de stat, pedeapsa stabilită inculpatului cu aplicarea prevederilor art. 364/1 Cod penal, nu putea fi mai mică decât limita generală de 500 unități convenționale de amendă, raportată la art. 64 alin. (3) Cod penal, potrivit modificărilor operate în Codul penal prin Legea nr.207 din 29.07.2016, în vigoare la 07.11.2016, prin care textul de la **150** a fost substituit cu textul de la **500**.

Aceste modificări se extind asupra situației inculpatului atâta timp cât potrivit actului de învinuire, infracțiunea imputată lui Țapordei Denis, a fost comisă la 22 aprilie 2017.

În acest context, procurorul recurent constată că decizia adoptată în prezenta cauză penală, la stabilirea pedepsei contravine prevederilor art. 394 alin. (2) pct.2) Cod de procedură penală, deoarece ea nu cuprinde motivele de aplicare a pedepsei mai ușoare și este contrară prevederilor legale, or, instanța de apel urma să țină cont de criteriile generale de individualizare a pedepsei, precum și de sancțiunea normei penale, reieșind din modificările operate, prin Legea nr.207 din 29.07.2016.

7. Judecând recursul ordinar în raport cu materialele cauzei și motivele invocate, Colegiul lărgit consideră că acesta urmează a fi admis, din următoarele considerente.

Conform prevederilor art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța de recurs este în drept să-l admită, să dispună rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Potrivit art. 414 alin. (1) Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală, și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel. Alin. (4) și (5) al aceleiași norme, prevede că în vederea soluționării apelului, instanța de apel poate da o nouă apreciere probelor, pronunțându-se asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Conform cerințelor art. 414 Cod de procedură penală, chestiunile de drept, asupra cărora s-a pronunțat sau trebuia să se pronunțe prima instanță și care prin apel se transmit instanței de apel, sunt: dacă fapta reținută ori imputată a fost săvârșită ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat și, dacă da, în ce împrejurări a fost comisă, dacă probele au fost apreciate corect de prima instanță prin prisma cumulului de probe anexate la dosar, în conformitate cu art. 101 Cod de procedură penală.

La chestiunile de drept se referă cele ce țin de următoarele: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just; dacă normele de drept procesual, penal, administrativ ori civil au fost corect aplicate. În cazul în care s-ar constata încălcări ale prevederilor legale referitor la ele, hotărârea instanței de fond urmează a fi desființată cu rejudecarea cauzei.

Analizând decizia atacată, Colegiul lărgit conchide, că în cauza dată instanțele n-au individualizat pedeapsa potrivit prevederilor art. 61, 75 Cod penal, și a practicii judiciare constante, soldată cu stabilirea unei pedepse neechitabile, ce se consideră eroare de drept prevăzută de art. 427 alin. (1) pct. 10) Cod de procedură penală, care stipulează că *hotărârea instanței de apel poate fi supusă recursului pentru a repara o eroare de drept, comisă de aceasta, atunci când s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.*

Acest temei fiind invocat de către procuror la declararea recursului ordinar, precum și în cererea de apel, indicând ilegalitatea pedepsei stabilite inculpatului de către instanțe, care au ignorat prevederile legale, precum și practica judiciară constantă.

În această ordine de idei, Colegiul lărgit menționează, că potrivit prevederilor art. 75 Cod penal, prin *criterii generale de individualizare a pedepsei* se înțeleg cerințele (regulile) stabilite de lege, de care este obligată să se conducă instanța de judecată la aplicarea fiecărei pedepse, pentru fiecare persoană vinovată în parte. Legea penală acordă instanței de judecată o posibilitate largă de aplicare în practică a principiului individualizării răspunderii penale și a pedepsei penale, ținând cont de caracterul și gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care agravează sau atenuează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia.

De asemenea, Colegiul subliniază că, în același timp, este necesară respectarea prevederilor art. 61 Cod penal, conform cărora, pedeapsa aplicată infractorului trebuie să fie echitabilă, legală și individualizată, capabilă să restabilească echitatea socială și să realizeze scopurile legii penale și pedepsei penale, în strictă conformitate cu dispozițiile părții generale a Codului penal și stabilirea pedepsei în limitele fixate în partea specială.

În speță, se constată că instanța de apel a menținut hotărârea primei instanțe, prin care inculpatului Țepordei Denis, condamnat în baza art. 287 alin. (1) Cod penal, i-a fost stabilită pedeapsa sub formă de amendă în mărime de 450 unități convenționale, considerând că instanța de fond corect a redus cu o pătrime din limitele de pedeapsă din maximul și din minimul prevăzut de sancțiune „...de la 550 la 1050 unități convenționale..”, ca în consecință, să se concluzioneze despre necesitatea stabilirii unei noi limite de la 412 la 787 unități convenționale, în conformitate cu art.361/1 alin. (8) Cod de procedură penală.

Însă, instanța de apel urma să i-a în considerare și dispozițiile părții generale a Codului penal, la stabilirea limitei minime, și anume art. 64 alin. (3) Cod penal (în redacția din 29.07.2016), conform cărora, limita minimă generală a pedepsei sub formă de amendă constituie 500 de unități convenționale și care nu mai poate fi redusă, deoarece potrivit prevederilor art. 75 alin. (1) Cod de procedură penală persoanei recunoscute vinovate de săvârșirea unei infracțiuni i se aplică o pedeapsă echitabilă în limitele fixate în Partea specială a prezentului cod și în strictă conformitate cu dispozițiile Părții generale a prezentului cod.

Din considerentele menționate, Colegiul lărgit conchide, că soluția adoptată de către instanța de apel în partea stabilirii pedepsei este contrară prevederilor legale, astfel, instanța de apel, judecând cauza dată, a comis erorile de drept prevăzute în art. 427 alin.(1) pct. 6) și 10) Cod de procedură penală, la care se face referire în recursul declarat de procuror, erori ce nu pot fi corectate de către instanța de recurs, deci există temeiuri de casare a soluției adoptate de către instanța de apel.

Reieșind din aceste circumstanțe, Colegiul lărgit consideră necesar a casa total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 29 noiembrie 2017, în cauza penală în privința lui Țepordei Denis și se dispune rejudecarea cauzei, de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecători.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să se conducă de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, care stabilește procedura de rejudecare și limitele

acesteia, să se pronunțe în modul cuvenit și în strictă conformitate cu prevederile legale asupra motivelor indicate în apel de procuror, ținând cont de motivele casării deciziei atacate, precum și de practica judiciară constantă, să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată.

8. În conformitate cu art. 434, art.435 alin.(1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul lărgit,

DECIDE:

Se admite recursul ordinar declarat de procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Devder Djulieta, se casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 29 noiembrie 2017, în cauza penală în privința lui **Țepordei Denis XXXXX**, și se dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată.

Pronunțată integral la data de **17 mai 2018**.

Președinte

Toma Nadejda

Judecător

Timofti Vladimir

Judecător

Alerguș Constantin

Judecător

Țurcan Anatolie

Judecător

Cobzac Elena